

ИСТОРИЧЕСКИ, ГЕОГРАФСКИ, ПОЛИТИЧЕСКИ И БИЗНЕС КОМПАС ЗА РУМЪНИЯ –
2021

Кратко название: РУМЪНИЯ

Официално название: Румъния

Местоположение: Югоизточна Европа, Балкански полуостров

Площ: 237,500 кв. км

Столица: Букурещ

Независимост: 1877 г. от Турция; провъзгласена за република на 30.12.1947 г.

Национален празник: 1 декември - Ден на обединението (на Румъния и Трансилвания)

Конституция: 8 декември 1991 г.

Население: 19,317,984 души

Избирателно право: всеобщо, след навършени 18 години

Етнически състав: румънци (89%); унгарци (7%); роми (2%); германци (>1%)

Езици: румънски, езици на етническите малцинства

Религии: православни (87%); католици (5%); протестанти; мюсюлмани; евреи

Национална валута: ЛЕЯ / БАНИ

География

Местоположение: югоизточна Европа. Граничи с България, Украйна и има излаз на Черно море.

Географски координати: 46'00 с.ш., 25'00 и.д.

Карта за справка: Европа

Площ: обща: 237,500 кв. км суша: 230,340 кв. км вода: 7,160 кв. км

Сравнителна площ: малко по-малка от Орегон

Сухопътни граници: общо: 2,508 км
Погранични страни: България 608 км,
Унгария 443 км, Молдова 450 км, Югославия 476 км, Украйна (север) 362 км,
Украйна (изток) 169 км

Брегова ивица: 225 км

Морски владения: крайбрежна зона: 24 морски мили
континентален шелф: на дълбочина 200 метра или до дълбочината на експлоатация специална

икономическа зона: 200 морски мили
акватория: 12 морски мили

Климат: умерен; студена облачна зима с чести снеговалежи и мъгли, слънчево лято с чести дъждове и гръмотевични бури

Релеф: Централният Трансилвански басейн е отделен от Молдовската равнина на изток от Карпатските планини; на юг Трансилванските Алпи го разделят от Валачанската равнина.

Височинни граници: най-ниска точка: Черно море - 0 м., най-висока точка - Молдовеану 2,544 м

Природни ресурси: нефт, дървесина, природен газ, въглища, желязна руда, сол, обработваема земя, хидроелектроенергия

Географски забележителности: контролира най-лесно проходимия сухопътен маршрут между Балканите, Молдова и Украйна.

Административно деление на Румъния и Окръзи в Румъния. Румъния е поделена на 1 град със специален статут (Букурещ) и 41 окръга: Алба, Арад, Арджеш, Бакъу, Бихор, Бистрица-Насауд, Ботошани, Брашов, Браила, Бузъу, Караш-Северин, Калараш, Клуж, Кюстенджа, Ковасна, Дъмбовица, Долж, Галац, Гюргево, Горж, Харгита, Хунедоара, Яломица, Яш, Илфов, Марамуреш, Мехединц, Муреш, Нямц, Олт, Прахова, Сату Маре, Сълаж, Сибиу, Сучава, Телеорман, Тимиш, Тулча, Васлуй, Вълча, Вранча.

Политическа система

Съгласно Конституцията Румъния е парламентарна република с многопартийна политическа система, разделение на властите, пазарна икономика и спазване на човешките права.

Президент

Президентът на Румъния се избира чрез преки всеобщи избори за максимум два мандата от по четири години. Той или тя представлява страната по въпроси, свързани с международните отношения и е главнокомандващ на въоръжените сили. Съгласно конституцията от 1991 г., президентът не може да принадлежи към никоя политическа партия.

Президент: Клаус Йоханис (от 21 декември 2014 г.)

Изпълнителна власт

Президентът назначава министър-председател, който оглавява правителството. Министър-председателят обикновено е лидер на партията с най-много места в парламента. Той отговаря за избора на кабинет, който да изпълнява функциите на правителство. Министър-председател е Николае Чука

Законодателна власт

Румъния има двукамарен парламент, наричан Народно Събрание, с обща численост 588 човека.

Неговата долна камара, наричана Камара на депутатите, се състои от 412 места, 18 от които са запазени за етнически малцинства. Горната камара, или още Сенат, има 176 места. Членовете на двете камари на парламента се избират за период от четири години, в съответствие с модифицираната система за пропорционално представителство.

Съдебна власт

Висш орган на съдебната власт в Румъния е Върховният съд. Неговите членове се назначават от президента по предложение на Върховния съвет на магистратите. Във всяка от 40-те румънски области и в специален окръг Букурещ има Областен съд и няколко по-низши съдилища или съдилища от първа инстанция. Страната има също 15 районни апелативни съда, в които се обжалват присъдите, приети от местните съдилища. Решенията на апелативните съдилища могат да бъдат обжалвани пред Върховния съд. Румъния има Конституционен съд, отговорен за осигуряването на баланс на правомощия между органите на държавната власт. Главният прокурор е най-висшият съдебен пост в Румъния, и отговаря пред Народното Събрание, което го/я назначава за срок от четири години.

АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА РУМЪНИЯ ЗА 2021 Г.

Брутна/нетна минимална месечна заплата

В частния сектор брутната месечна заплата е 2300 RON, а нетната е 1386 RON.

Разходите за работодателите са в размер на 47% от брутната заплата.

Безработицата е на нива от 2,69%, като работната сила се оценява на около 8,9 млн. души.

Дефицит и БВП

За 2021 г. БВП е 240 млрд.евр. или нарастване с 5.8% спрямо 2020 г.

Според данни на Министерството на финансите, дефицитът в общия национален

бюджет на Румъния е стигнал 80 млрд.евр. до 6.72% на сто от брутният вътрешен продукт /БВП/ .

В последния доклад за инфлацията централната банка заявява за 2021 г., че годишният инфлационен процент е от 8% .

Промишлено производство -

Индустрията демонстрира устойчивост към края на 2021 г. Стагнацията на пазара на труда остава основната пречка но също така и основният двигател за инвестиции в технологии и оборудване, насочени към повишаване на производителността на труда.

Външна търговия -

През 2021 г. търговската разлика е 8.8 млрд. Евро. Износът за периода се увеличава с 20.15% в сравнение с 2020 г.. Износът е формиран главно от следните индустрии: автомобилостроене, селско стопанство и живи животни, химическа индустрия и различни селскостопански продукти. Основни търговски партньори на Румъния са Германия, Италия и Франция.

Вносът нараства с 22.13% на годишна база.

Дефицитът по текущата сметка на Румъния (СА) нараства с 18% на годишна база до 24 милиарда евро.

Преки чуждестранни инвестиции

Преките инвестиции на нерезиденти в Румъния нарастват с 550 % на годишна база до 8.940 милиарда евро през 2021 г.

ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ

1. СТОКООБМЕН (млн. евро)

Година	Стокообмен (млн.евро)	Ръс т %	Износ (млн.евро)	Ръс т %	Внос (млн.евро)	Ръс т %	Салдо (млн.евро)
2005	904.1	37.1	356.7	12.6	547.3	- 37.4	-190.6
2006	1 171.1	98.7	478.8	34.2	692.3	26.4	-213.6
2007	1 650.7	40.9	660.7	37.9	990.0	43.0	-329.3
2008	2 511.9	52.1	1 102.9	66.9	1 409.0	42.3	-306.1
2009	1 948.3	- 22.4	1 007.7	-8.6	940.6	- 33.2	+67.1
2010	2 777.7	42.5	1 441.2	43.0	1 336.5	42.0	+104.8
2011	3 548.7	27.7	1 932.7	34.1	1 616.0	20.9	+309.1
2012	3 341.3	-5.8	1 763.8	-8.7	1 667.1	3.1	+96.7
2013	3 440.5	2.9	1 720.0	-2.4	1 720.5	3.2	-509
2014	3 532.9	2.6	1 749.4	1.7	1 783.5	3.6	-34.167
2015	3 680.6	4.1	1 893.1	8.2	1 787.5	0.2	+105.6
2016	3 882.0	5.7	2 069.1	9.6	1 812.9	1.5	+256.2
2017	4 312.0	11.0	2 178.6	5.3	2 133.3	17.6	45.307
2018	4 607.0	6.8	2 401.0	10.2	2 206.0	3.4	194 951
2019	5 007.4	8,3	2 598	9,2	2 409	8,7	188
2020	4 793.7	-4.3	2 543	-2.1	2 250	-6.6	293

2021	6 467.7	35.3	3 510.3	38.0	2957.4	31.5	552.92
2022*	3 539,6	54,8	1 892,7	52,9	1 646,8	57	245,8

Източник: МИ

- Данните за периода 01.01.2022-31.05.2022 г.

Тенденции в стокообмена през 2021 г., в сравнение с 2020 г.:

Увеличаване на износа с: 38 %

Увеличаване на вноса с: 31.5 %

Увеличаване на стокообмена с: 35.3 %

Тенденция: **Увеличаване на износа, на вноса и стокообмена.**

През последните години с най-голям дял в износа за Румъния се очертават трактори и машини и устройства за събиране на реколтата, пръти от желязо или от нелегирани стомани, нефтени масла, медикаменти, пшеница и смес от пшеница и ръж.

Във вноса на България от Румъния преобладават изделия на химическата промишленост: нефтени масла и масла от битуминозни минерали, нефтен газ и други газообразни въглеводороди, пневматични гуми от каучук, както и отпадъци и отломки от мед, пътнически автомобили и други автомобилни превозни средства.

ИНВЕСТИЦИИ

По данни на БНБ **румънските инвестиции в България за периода 2000-2021 г.** са в размер на 299.9 млн. евро.

Румънски инвестиции в България (млн. евро)

Година	млн. евро
2000	0
2001	-0.1
2002	0.9
2003	-0.1
2004	23.1
2005	17.3
2006	16.9
2007	20.4
2008	32.7
2009	96.0
2010	9.8
2011	18.2
2012	10.5
2013	17.2
2014	-24.1
2015	-15.2
2016	-25.8
2017	-7.2

2018	14.9
2019	6.8
2020	-3.6
2021	92
Общо	299.9

Източник: БНБ

Сред регистрираните румънски компании в България са: „Ромпетрол“ – верига бензиностанции (над 30) и „Петром ОМВ“; „Поликолор“ - собственик на „Оргахим“ – Русе, „Ромстал“, „Е-маг“, „Оушън фиш – Вердана“, „ТоталСофт“, „Будмакс“ (Арабеск).

Сред регистрираните български компании в Румъния са: „Приста ойл“, „Белла България“, „Еврохолд България“, „Каолин“, „Монбат“, „Техномаркет“, „Ер Би Ел Фууд“, „Сис индъстрис“, „Фикосота“, „Изи Асет Мениджмънт“, „Трейс Холд Груп“, „Евро Геймс Технолоджи“ и др.

Български инвестиции в Румъния (млн. евро)

Година	Млн. евро
2000	1.0
2001	-0.9
2002	-0.6
2003	0
2004	-3.7
2005	-3.4
2006	-4.5
2007	-32.0
2008	-40.8
2009	-28.4
2010	-21.3
2011	-14.3
2012	-0.4
2013	-8.3
2014	-19.8
2015	3.0
2016	-26.7
2017	235.5
2018	11.7
2019	8.5
2020	2.3
2021	20.5
Общо	77.4

Източник: БНБ

ТУРИЗЪМ

Туризмът е най-динамично развиващият се отрасъл в двустранните търговско-икономически връзки през последните години. Регистриран е голям интерес от страна на румънските туристи както към морските, така и към планинските курорти на нашата страна. Същевременно Румъния се нарежда на едно първите места като предпочитана туристическа дестинация от страна на българските граждани.

Пътувания между Румъния и България с цел туризъм:

година	брой румънски туристи в България	брой българи, посетили Румъния
2005	187 311	191 277
2006	369 084	232 371
2007	750 083	210 990
2008	996 716	371 011
2009	942 071	445 447
2010	917 950	288 187
2011	960 365	327 603
2012	932 208	318 208
2013	941 392	308 306
2014	947 365	321 546
2015	986 596	332 848
2016	1 096 874	423 396
2017	1 139 189	480 980
2018	1 377 009	523 058
2019	1 287 252	554 070
2020	982 517	91379*
2021	821 856	Няма данни

Източник: НСИ

*данните са за периода януари-март 2020 г.

3. ДОГОВОРНО-ПРАВНА БАЗА В ИКОНОМИЧЕСКАТА ОБЛАСТ

Договорно-правната основа между двете страни в областта на търговско-икономическите отношения е изградена и продължава да се доразвива. Подписани са следните спогодби и договори:

1. Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане и предотвратяване отклонението от облагане с данъци на доходите и имуществото (1994 г. в сила от 12.09.1995 г.);
2. Спогодба за взаимно насърчаване и взаимна защита на инвестициите (1994 г. в сила от 23.05.1999 г.);
3. Меморандум за сътрудничество между Министерство на икономиката, енергетиката и туризма на Р България и Министерство на икономиката, търговията и бизнес-средата на Румъния (23.09.2010 г. в София).

Полезна информация

Винетките в Румъния - цени и заплащане

За да се използва пътната мрежа на Румъния, задължително трябва да се закупи винетка. От октомври 2010г. винетките в Румъния са електронни, както и винетките в Унгария. Електронната винетка е като касова бележка, с данните за самия автомобил. Пази се до последно, защото може да бъде изискана от властите при излизане от Румъния.

Цени за винетни стикери в Румъния - 2013 г.

Валидни за: Мотоциклети (включително мотоциклет с кош) и автомобили с максимално допустимо тегло до 3.5 тона. Теглото на всякакви прикачени ремаркета не се добавя към теглото на теглещия автомобил.

Винетка

дневна

Винетка

7 дни

Винетка

30 дни

Винетка

90 дни

Годишна

винетка

А. Леки

автомобили до

3.5 тона

- 3.00 EUR 7.00 EUR 13.00

EUR 28.00 EUR

B. Товарни

автомобили до

3.5 тона

- 6.00 EUR 16.00

EUR

36.00

EUR 96.00 EUR

C. Товарни

автомобили над

3.5 до 7.5 тона

или автобуси с

повече от 9 места

до 23 места (вкл.

шофьора)

4.00 EUR 20.00

EUR

52.00

EUR

120.00

EUR

320.00

EUR

D. Товарни

автомобили над

7.5 до 12 тона

или автобуси с

повече от 23

места (вкл.

шофьора)

7.00 EUR 35.00

EUR

91.00

EUR

210.00

EUR

560.00

EUR

Къде може да се закупи винетка?

Румънски винетки могат да се закупят на обичайните места, както и онлайн.

Официален сайт с повече информация за пътищата в Румъния

www.roviniete.ro

Такси за преминаване по моста над река Дунав в посока от Русе към

Гюргево

№ по

ред

Вид превозно средство Лева

1. Превозни средства за превоз на пътници с до 8+1 места за

седене, включително мястото на шофьора (леки автомобили)

Товарни автомобили с общо максимална допустима маса (ОМДМ),

по-малка или равна на 3,5 т, включително на ремаркетото

4.,00

12.,00

2. Товарни автомобили с ОМДМ, по-голяма от 3,5 т и по-малка от 7,5

т.

Превозни средства за превоз на пътници с повече от 9 и с

максимум 23 места за седене, включително мястото на шофьора

23.00

3. Товарни автомобили с ОМДМ, по-голяма или равна на 7,5 т и под

12 т 35.00

4. Товарни автомобили с ОМДМ, по-голяма или равна на 12 т и с

максимум 3 оси.

Превозни средства за превоз на пътници

с повече от 23 места за седене, включително мястото на шофьора

49.00

5. Товарни автомобили с ОМДМ, по-голяма от 12 т и с минимум 4 оси 72.00

Горива

Бензин 95 и 98 октана и Дизел има навсякъде. Автогаз LPG има на много

ограничен брой места. Горива в туби са разрешени - максимум 10 литра.

www.presidency.ro - Президентство

www.gov.ro – Правителство на Румъния

www.mae.ro - Министерство на Външните работи

www.senat.ro – Горна камера на Парламента

www.cdep.ro – Долна камера на Парламента

www.romania.freebg.eu – Информация за Румъния

www.romaniatourism.com – туристическа информация за Румъния

embassy.bucharest@mfa.bg - e-mail на Посолството на Р България в Румъния

www.bgembassy-romania.org – Уеб сайт на Посолството

Посолство на Р България в Букурещ, Румъния:

гр. Букурещ, сектор 1 ул. “Рабат” № 5.

Телефон-централа: 004021/ 233 91 52; 230 21 50; 230 21 59;

Факс: 0040 21 230 7654;

Консулска служба:

гр. Букурещ, сектор 2, ул. “Василе Ласкар” № 32.

Телефон: 0040 21 318 7978; Факс: 0040 21 318 7979

Служба по търговско-икономически въпроси :

гр. Букурещ, сектор 2, ул. “Василе Ласкар” № 32.

Телефон/Факс: 004021/318 91 66;

E-mail: in.marinov@mi.government.bg;

Митническа информация: <http://www.customs.ro/>

http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

Данъчна информация:

http://www.mfinante.ro/eng/link.jsp?body=/eng/cod_fiscal/cuprins.htm (линк към

Данъчен кодекс на Румъния (на английски)

http://www.mfinante.ro/eng/cod_fiscal/TITLE%20VI.en.htm (линк към

разпоредбите за ДДС (TVA) на английски)

<http://www.mfinante.ro>

<http://anaf.mfinante.ro/public/wps/portal/ANAF>

<http://app.mefromania.ro/public/wps/portal/Taxe>

http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/lang.do?fromWhichPage=vieshome&selectedLanguage=RO;

<http://arisinvest.ro/en/investment-legal-framework/taxation>

www.onrc.ro (Национален търговски регистър)

Законодателство в стопанската дейност: <http://www.arisinvest.ro/en>

<http://arisinvest.ro/en/investment-legal-framework>

<http://arisinvest.ro/en/useful-resources/useful-business-support>

www.onrc.ro/romana/formalitati.php

Полезни електронни сайтове с юридическа информация:

www.topavocat.ro

www.e-juridic.ro

www.rubinian.com

www.modele-de-contracte.ro

Полезни електронни сайтове с данъчно-счетоводна информация:

www.contabilul.ro

www.de-contabilitate.ro

www.conta.ro

Контактна информация за основни търговско-промишлени палати, браншови и други организации:

Румънска търговско-индустриална камара: www.ccir.ro

Българо-румънска търговско-промишлена палата: www.brcci.eu

Букурещка търговско-индустриална камара: www.ccib.ro

Национален съвет на малките и средни предприятия в Румъния: www.cnipmmr.ro

Фондация "Румънски център за малки и средни предприятия": www.imm.ro

The Enterprise Europe Network in Romania: http://www.enterprise-europenetwork.ec.europa.eu/countries/romania_en.htm

Евро-инфо Център – Букурещ: www.euro-info.ccir.ro

1. Румънска ТПП

ccir@ccir.ro

2. Букурещ – ТПП

E-mail: office@ccib.ro

3 Брашов

E-mail: ccibv@ccibv.ro; office@cipbrasov.ro

Web-site: www.ccibv.ro

4 Браила

E-mail: cciabr@gmail.com; Web-site: www.cciabr.ro

5 Констанца

office@ccina.ro

6 Кълараш

E-mail: cciacl@cciacl.ro; Web-site: www.cciacl.ro

7 Дъмбовица

E-mail: ccidb@clicknet.ro

8. Долж

E-mail: ccidj@ccidj.ro / office@ccidj.ro

9. Гюргево

E-mail: office@cciagr.ro

10. Яломица

E-mail: office.cciail@gmail.com / nicolae.stanca@gmail.com

11. Илфов

E-mail: ccilfov@clicknet.ro

12. Олт

E-mail: cciaolt@cciaolt.ro

13. Мехединци

E-mail: secretariat@cciamh.severin.rdsnet.ro

14. Телеорман

E-mail: cciateleorman@yahoo.com

15. Прахова

E-mail: office@cciph.ro; Web-site: www.cciph.ro